

384.

A Bihari Ref. Egyházmegye
1925. évi május hó 14-ik napján
Oradea-Maren—Nagyváradon tartott
rendkívüli közgyűlésének
Jegyzőkönyve.

Kiadja: az Egyházmegye.

Cenzurat.

1925.

Béres Károly könyvnyomdája Oradea-Mare—Nagyvárad.

Tárgysorozat :

1. Megalakulás.
2. Szavazatbontó bizottság jelentése. Ezzel kapcsolatban Telegdi József egyházmegyei gondnok, Balajthy Jenő egyházi-, Sarkady Sándor dr, Szűts Aladár, Udvarhelyi Béla és Zathureczky István világi tanácsbírák, végül Soos István dr világi jegyző eskütétele és székfoglalója. Előadó: Baka Béla.
3. A megüresedett egyházmegyei tisztségek betöltése.
4. Esperesi időszaki jelentés. Előadó: Baka Béla.
5. Lelkészerterkezlet felterjesztései: Theol. akadémia felállítása, egységes imakönyv íratása, egyházfegyelmi szabályzat alkotása tárgyában. Előadó: Baka Béla.
6. Biharpüspöki-i presbytérium kérelme az egyház szavazatának 2-re emelése iránt. Előadó: Vadai Béla.
7. Fugyi-i egyház kérelme kölcsön engedélyezése iránt. Előadó: Vadai Béla.
8. Bihari tanítók felebbezése tanfolyami segínyt megtagadó presbyteri határozat ellen. Előadó: Vadai Béla.
9. Kiss Béla mezőtelegdi tanító eskütétele.
10. Számvevőszék jelentése a megvizsgált számadásokról. Előadó: Soos István dr.

Birósági ügyek:

1. Időszaki tanács megalakítása.

Felebbezések:

1. Felföldi József felebbezése az elnökség 192. sz. végzése ellen. Előadó: Szűts László.
2. Köteles István felebbezése az elnökség 163. sz. végzése ellen. Előadó: Sarkady Sándor dr.

Közigazgatásiak:

1. Bige József nagyszántói egyháztag felebbezése adókivetés ellen. Előadó: Sarkady Sándor dr.

2. Jámbor Lajos, Farkas Zsigmond, Kolláti Károly nagyváradai egyháztagok felebbezése adókivetés ellen. Előadó: Vadai Béla.

3. Bihari belhivatalnokok felebbezése díjlevelek értékelése ellen.

4. Barcsa Mihály siteri lelkész felebbezése díjlevele értékelése ellen.

5. Holkó József pelbárthidai lelkész felebbezése díjlevele értékelése ellen. Előadó: Könyves János.

6. Nagy Vilmos felebbezése a nagyváradai presbitérium határozata ellen. Előadó: Soos István dr.

7. Danka József fogyvásárhelyi beszolgáló lelkész felebbezése fizetésének megállapítása iránt. Előadó: Vadai Béla.

Fegyelmielk:

1. Bélfenyéri Gábor és Hodor István egyesített fegyelmi ügye. Előadó: Baka Béla.

2. Bódogh János, Zathureczky Gedeon és Varga Ferenc egyesített fegyelmi ügye. Előadó: Bodnár Gábor dr.

Időszaki tanács.

[1925 május 22.]

1. Nagy Vilmos felebbezése presbitériumi határozat ellen. Előadó: Soos István dr.

**A bihari ref. egyházmegye 1925. évi május hó
14-ik napján Nagyváradon tartott rendkívüli
közgyűlésének**

JEGYZŐKÖNYVE.

Jelen vannak: Tarnóczi Lajos esperes, előbb Tatár Zoltán világi tanácsbíró, majd Telegdi József egyházmegyei gondnok elnöklete alatt:

Major Gyula, Könyves János, Nagy Vilmos, dr Bodnár Gábor, Szücs László lelkészi, Tatár Zoltán, Szüts Aladár, Udvarhelyi Béla, dr Sarkady Sándor világi tanácsbírók;

Baka Béla, Vadai Béla lelkészi,

dr Soos István világi jegyzők;

Konrád Géza e. m. közig. pénztárnok;

dr Czeglédy Miklós e. m. ügyész;

Varga Dezső tanárképviselő a nagyváradai tanítónőképző intézet részéről;

Várkonyi Imre, Nagy Mihály és Zöld István tanító képviselők.

Az egyházközségek képviselőiben:

Biharról: Tarnóczi Lajos l., Szabó István g.

Biharpüspökiből: Balajthy Jenő l., Szalaknai József g.

Biharszentjánosról: Könyves János l., Szilágyi József g.

Borsról: Bagoly Bertalan l., Szöke Lajos g.

Élesdről: Vadai Béla l., Bikfalvi József presb.

Fugyiből: Danka József l., Szatmári Sándor g.

Fugyivásárhelyről: Danka József beszolgáló l., Belfenyéri Gábor g.

Hegyközcsetárról: Szücs László l., Kiss András g.

Hegyközkovácsiból: Bódogh János l., K. Szabó Ferenc g.

Hegyközpályiból: Kovács Antal l., Munkácsy Sámuel g.

Hegyközsáldobágyról: -----Lucskai Bálint g.

Hegyközüjlakról: Szentimrey Dániel l., Bodó László pr.

Jákóhodosról: -----

Kisszántóról: Babicsák József l., Szücs Lajos g.

Köröskisjenőből: Székely Ernő l., Rév István g.

Mezőtelegről: Baka Béla l., Boldogh László presb.
Mezőtelkiből: Nyeste István l., Oláh Imre g.
Nagykakucsról: Kulcsár Andor besz. l., Kovács János g.
Nagyszántóról: dr Bodnár Gábor l., Zétényi Ferenc g.
Nagyváradról: Sulyok István l., Sinka László, Kiss
Gyula, Debreczy Imre presb.
Nyüvedről: Paulik Béla l., Varga Béla presb.
Örvédről: Biró Ferenc l., Pless Sándor g.
Paptamásiból: Major Gyula l., Balogh Imre g.
Pelbárthidáról: Holkó József l., Szabó Zsigmond g.
Pósalakáról: Fodor József l., Czégényi István g.
Pusztajlokról: Kádár Miklós l., Jakab Dávid presb.
Révről: Kulcsár Andor l., Szilágyi János presb.
Siterről: Barcsa Mihály l., P. Fazekas Sándor g.
Szalárdról: Surányi Lajos l., Sipos János g.
Váradlessről: Konrád Géza l., Szabó Lajos g.

32. szám. Tarnóczi Lajos esperes buzgó imádsága és nagy hatást keltő megnyitó beszéde után, melyben a közgyűlés fontosabb tárgyait ismerteti

a bihari egyházmegye rendkívüli közgyűlését megnyitja.

33. szám. A megbízó levelek átvizsgálása után a közgyűlés

megállapítja a törvényszerű megalkulást.

34. szám. Távolmaradásukat kimentették: Csernák Béla, Szabó István lelkészek és Sándor Lajos tanítóképviseelő.

Közgyűlés nevezettek távolmaradását igazolja.

35. szám. Távolmaradását előre nem mentette ki a hegyközsáldobági lelkész, Jákóhodos pedig világi-képviselőt nem küldött.

Közgyűlésünk Bokros Benedek hegyközsáldobági lelkész magas korára tekintettel a távolmaradást igazolja, Jákóhodos világi képviselőjével szemben pedig az esperest megbizza, hogy a vonatkozó szabályzat szerint járjon el.

36. szám. A szavazatbontó bizottság jelenti, hogy a f. évi március 2-án tartott rendkívüli közgyűlés által a megüresedett e. m. gondnok, egy lelkészi és négy világi tanácsbírói és egy világi jegyzői állásokra elrendelt szavazás alkalmával 30 egyházközségtől beérkezett 35 érvényes szavazat, mely szavazatokból esett: az egyházmegyei gondnokságnál Telegdi Józsefre 27, Tatár Zoltánra 8, az egyházmegyei lelkészi tanácsbírói állásnál Balajthy Jenőre 24, Vadai Bélára 11, az e. m. világi tanácsbírói állásoknál Udvarhelyi Bélára 35, dr Sarkady Sándorra 35, Zathureczky Istvánra 34, Szüts Aladár 32, Bartos Adorjánra 2, Ungváry Imrére 1, Szücs Dezsőre 1, a világi jegyzői állásnál dr Soos Istvánra 35 szavazat.

Ezek szerint a bizottság elnöke Telegdi Józsefet e. m. gondnoknak, Balajthy Jenőt e. m. lelkészi tanácsbírónak, Udvarhelyi Bélát, dr Sarkady Sándort, Zathureczky Istvánt és Szüts Aladárt e. m. világi tanácsbíróknak és dr Soos Istvánt e. m. világi jegyzőnek megválasztottnak jelenti ki.

Egyházmegyei közgyűlésünk a választás eredményét őszinte örömmel veszi tudomásul és egy 3 tagból álló bizottságot küld ki a megválasztottaknak a gyűlésbe való meghívása végett.

37. szám. Telegdi József egyházmegyei gondnok, Balajthy Jenő lelkészi, Udvarhelyi Béla, dr Sarkady Sándor, Szüts Aladár világi tanácsbírók és dr Soos István e. m. világi jegyző a közgyűlés színe előtt megjelenvén

a hivatali esküt leteszik. Esperes a közgyűlés, Tatár Zoltán a tanácsbírói, dr Bodnár Gábor a lelkészi kar nevében örömmel és igaz szeretettel üdvözli a megválasztottakat.

Ezek után Telegdi József megválasztott gondnok megtartja székfoglaló beszédét.

Nagytiszteletű és Nagyságos Egyházmegyei Közgyűlés!

„Mindenekelőtt fogadják legmelegebb köszönetemet azért a szép és szeretetteljes üdvözlésért, mellyel úgy a n. t. esperes úr, mint a tanácsbíró úr kitüntettek. Ezekből meritek én bátorságot jövőendő munkálkodásomra, mert hiszen látom, hogy egyházmegyénk vidéki presbitériumainak nagy többsége, mely választásával kitüntetett, továbbá is előlegezi azon bizalmat, melyet megválasztásommal dokumentált. Nem vakon és az események nem tudomásulvételével foglalom el ezen gyönyörű, de mindenkifelett felelősségteljes egyházi pozíciót. Tudatában vagyok, hogy ezen tisztujtást megelőző elvi harcok voltak okai annak, hogy most mint egyházmegyénk gondnoka önök előtt állok. Engedjék meg mindenekelőtt, hogy röviden vázoljam azon irányelveket, melyeket gondnoki működésemben követni fogok: A megváltozott viszonyok azon egyházakat, melyek a tiszántuli egyházkerületről elválni kényszerültek, súlyos probléma elé állították. Két alternatíva között kellett választaniok és így két irány küzdött egymással. Az egyik irány az erdélyi egyházkerülethez való feltétlen csatlakozáshoz ragaszkodott, mely irány hívei, miután egyházkerületünk nagy többsége ellen nyilatkozott, az egyesülésről ugyan lemondott, de sok oly intézményt tart megvalósíthatónak, mely Erdélyben ugyan fennáll, de a mi református egyházunk jellegével ellentétben van. A másik irány, mely régi demokratikus alkotmányunkhoz feltétlenül ragaszkodik és amely az egyházmegyék és kerület kormányzásában feltétlenül megköveteli a lelkészek legalább is egyenrangú részvételét, legmarkánsabb reprezentánsát Tarnóczi Lajos esperesünkben találja fel. Ezen irány kimonodott hive vagyok én is és ebben a kérdésben, csak ezen vezérelv alapján fogadhattam el kitüntető bizalmukat.

Nagytiszteletű közgyűlés! Az egyházpolitikai életben még csak rövid ideje veszek részt ahhoz, hogy nagynevű elődeim munkásságát eléggé ismerjem és őreájuk hivatkozva, annak folytatását ígérhessem. Előttem csak egy példa lebeg és lebeghet; ez Sulyok István főtiszteletű ur, aki egyházmegyénket hosszú vezetői állásában bölcs és igazságos működésével felvirágoztatta és szerény személynek egyházi ügyekben tanítómestere volt. Az ő általa

hangoztatott, általam mindenkor igazságnak ismert egyházpolitika lesz főbb vonásokban állandó irányítója gondnoki működésemenek.

Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés! Magyar református egyházunk éppen a mai időkben súlyos válsággal küzd. Csak az Istenben vetett erős hit mentheti meg gyülekezeteinket a végromlástól. Lelkipásztorainknak emberfeletti munkával és szent lelkesedéssel kell tevékenykedniök, hogy hiveik között a vallásos hitet és az egyházunkhoz való ragaszkodást megerősítsék. De eredményes munkát csak akkor tudnak felmutatni, ha az egyházi hatóságok őket ezen munkájukban legnyomatékosabban támogatják. A lelkeszi állás feltétlen tisztelete, jogai csorbíthatatlan megtartása, a mai kornak megfelelő erős egyházfegyelem és egy, minden demagógiától mentes, demokratikus önkormányzat azok a tényezők, melyekkel egyházunk renaissanceát előkészíthetjük. Iskoláink és hasonló intézményeink szomorú helyzete annyira közismert és e helyen annyiszor megtárgyaltatott, hogy nem tartom szükségesnek e kérdést közelebbről megvilágítani. De hiszen a most tárgyalásra kerülő magánoktatási törvény kihatása fel sem fogható, még ki sem számítható, mennyire fogja ez felekezeti iskoláinkat sújtani. Feltétlen ragaszkodás törvényekbe iktatott jogainkhoz, fokozott áldozatkészség hiveink részéről, kell, hogy ezen súlyos krízisen is keresztül vezessék sok csapással küzdő magyar református felekezeti oktatásainkat.

Kerületi ügyünk elintézése még mindig függőben van. Fontos kérdések, melyek egész egyházi életünket stagnációban tartják, elintézetlenül maradnak, miután kerületünk választott fejei még mindig nem foglalhatják el az őket megillető helyeiket. Csak reménykedhetünk, hogy a most tárgyalás alatt lévő kisebbségi egyházi törvények meg fogják nekünk adni a lehetőséget kerületünk végleges kiépítésére. Hiszen oly kérdések, mint a lelkes- és tanítónevelés, a konvent megalakítása, a konventi bíráskodás, a tiszántúli egyházkerülettől való végleges anyagi elválás és kerületünk szellemi és anyagi megalapozása az ő vezetésük, irányításuk és közreműködésük nélkül el sem képzelhető.

Végezetül engedjék meg, n. t. egyházmegyei közgyű-

lés, hogy nézetemet a magyar kisebbségi politikáról is kifejtsem. Teljesen egyetértek a n. t. esperes úrral abban, hogy egyházi gyűléseinken belül világi politikát sem nem csinálhatunk, sem meg nem engedhetjük ilyfajta kérdések felvetését mások részéről.

Hogy a küléletben ki milyen álláspontot kíván elfoglalni a Magyar Párt keretein belül, arra én soha befolyást gyakorolni nem fogok és nem akarok, magam részéről azonban világi politikában részt venni nem óhajtok mindaddig, míg nyilvános gyűlések ezen a területen is engedélyezve nem lesznek és meggyőződhetem arról, hogy elfogásomat az itt élő magyarság kellő mértékben támogatja-e, vagy nem. A politikai hatóságokat minden oly kérdésben, mely egyházi érdekeinket érinti, törekedni fogok, lehetőleg személyes érintkezés útján, igazságunkról meggyőzni és mindaddig, míg ez törvényes jogainkat nem sérti, békés kibontakozást keresni.

N. T. Egyházmegyei Közgyűlés! Nagyjában kifejtettem azon irányelveket, melyeket felelősségteljes állásomban és mindig a legteljesebb összhangban a n. t. esperes úrral követni óhajtok. Tudatában vagyok gyakorlatlanságomnak és tudom, hogy sokszor lesz szükségem jóakarató tanácsaikra, de azon reménynek adok itt ünnepélyesen kifejezést, hogy Isten segítségével mindaddig, míg önök bizalommal követnek, munkám nem lesz hiábavaló és én is hozzájárulhatok egyházmegyénk és egyházi életünk előreviteléhez!

Közgyűlés a gondnoki székfoglaló beszédet a jegyzőkönyv kapcsán kinyomtatni és minden egyházközségnek megküldeni elhatározza.

A többi megválasztottak nevében Balajthy Jenő lelkészi és Udvarhelyi Béla világi tanácsbíró mondanak hálás köszönetet megválasztásukért és ígérik, hogy kötelességeiket lelkiismeretesen fogják teljesíteni.

38 szám. Telegdi József e. m. gondnok világi tanácsbíró, dr Sarkady Sándor világi jegyzői tisztükről lemondván, Zathureczky István pedig nem fogadván el megválasztását

közgyűlésünk az így megüresedett
2 világi tanácsbírói és egy világi jegyzői

állásokra a szavazást elrendeli és a szavazatokat f. évi július hó 1-ig beadatni határozza. A szavazatbontó bizottság tagjaiul elnökség mellé Major Gyula, Udvarhelyi Béla tanácsbírákat és dr Soos István világi jegyzőt küldi ki.

39. szám. Olvastatott az esperes időszaki jelentése:
Nagytiszteletű és Nagyságos Egyházmegyei Közgyűlés!

Legutóbbi egyházmegyei közgyűlésünk óta (márc. 2.) elnökségi hatáskörben elintézett és közgyűlési elbírálást kívánó ügyekről az alábbiakban van szerencsém jelentésemet megtenni:

1. A 24—1925. számú határozat szerint igazolásra hívtam fel úgy az 1925 január 8-iki egyházmegyei gyűlésről igazolatlanul távolmaradt hegyközsáldobágyi, köröskisjenői és nyüvedi, valamint a márc. 2-iki gyűlésről elmaradt hegyközsáldobágyi, jákóhodosi, köröskisjenői, nagykakucsi és révi egyházak egyházi és világi képviselőit. A beérkezett jelentések szerint minden képviselő, részint betegséggel, részint más méltánylást érdemlő okkal igazolta elmaradását. Egyedül Köröskisjenő nem adott jelentést sem egyházi, sem világi képviselője elmaradásáról. Emiatt a köröskisjenői egyháznak úgy lelkészét, valamint világi képviselőjét a 75—1922. számú egyházmegyei határozat szerint egyenként 40—40 lei birsággal sujtottam és felhívtam arra, hogy a vonatkozó szabályzat szerint (1908. évi április 23-iki egyházmegyei közgyűlés jkv. 6. §.) amennyiben harmadszor is igazolatlanul távol maradnak, ellenök a fegyelmi eljárás megindítása iránt fogok intézkedni.

Az egyházmegye közgyűlése az esperes időszaki jelentését jegyzőkönyvébe iktatja s e jelentés alapján:

Tudomásul veszi, hogy a köröskisjenői egyház lelkésze és világi képviselője egyenként 40—40 lei birsággal sujtattak, mivel nem igazolták a legutóbbi 2. közgyűlésről való távolmaradásukat.

2. Az élesdi egyháznak engedélyt adtunk arra, hogy az urbéresek erdejéből kapott mintegy 90 m³

lüzifa kitermelési költségeire az egyház ingatlan alapjából 12,500 lei függőkölcsönt vegyen fel. A kölcsön fedezetéül a kitermelt fa eladási ára szolgál. A felvett tőkének kamataival való visszafizetésére legkésőbb 1925 december 31-ig az egyházat elköteleztük.

2. Engedélyezi az élesdi egyház 12.500 függőkölcsönének felvételét azzal, hogy a tőke folyó évi december hó 31-ig az egyház „Ingatlan alap“-jába visszafizetessék.

3. A hegyközkovácsi-i egyházban az állami iskola felállításával kapcsolatban az a terv merült fel, hogy az egyház egyik iskolája adassék át állami oktatás céljaira. Az egyházközség népes küldöttség útján kérte beleegyezésemet. Személyes kiszállás során igyekeztem eltéríteni őket szándékuktól, ami sikerre is vezetett, amennyiben egy másik épületet vettek meg állami iskolának.

3. Helyeslően veszi tudomásul, hogy az esperes személyes kiszállása folytán sikerült a hegyközkovácsi-i egyházközséget eltéríteni attól az elszomorító szándéktól, hogy az egyház egyik iskolája adassék át állami oktatás céljára. Egyházmegyei közgyűlésünk megújítván régebbi határozatát, ismételten felhívja az iskola-fenntartó egyházközségek figyelmét arra, hogy az ilyen szándékoktól tartózkodjanak, mivel semmi esetre sem egyezik bele abba, hogy egyik vagy másik egyházközség felekezeti iskoláját állami oktatás céljára átadja.

4. Pelbárthidán az 1918. év óta fizetetlen, többszörös bírósági ítélettel kiszolgáltatni elrendelt lelkeszi fizetés megtagadása miatt van immár akut baj. Emiatt személyesen kerestem meg a presbiteriumot, ahol azonban az 1918—22. évekre a bíróságilag megállapított 36.000 lei helyett csak 12.000 leit, az 1923. és 24. évekre szintén bíróságilag megállapított 20—20.000 lei helyett mintegy 3500—3500 leit, míg az 1925. évre 7000 leit hajlandó presbiterium egyesség szerint lelkesznek kifizetni. Az 1925. évre szóló lelkeszi járandóság meg-

állapítása közigazgatási bíróság tárgya leend. Egyházmegyei közgyűlésünk határozatát kérem ebben a kérdésben, mert bírósági ítékezésünk válik illuzóriussá, ha a meghozott ítéletek végrehajthatatlanok maradnak, másfelől a kevés lélekszámú gyülekezet (350 lélek) kétségtelen súlyos megterhelését jelenti, a 7 évről elmaradt összegek bekényszerítése.

4. Egyházmegyei közgyűlésünk sajnálatosul értesülvén arról, hogy a pelbárhidai presbitérium a már bíróilag megítélt lelkészi fizetés teljes kiszolgáltatását megtagadta: felkéri az egyházmegye elnökségét, hogy a pelbárhidai presbitériummal személyesen tárgyaljon és ha a megegyezés nem sikerül, a megítélt lelkészi fizetést törvényes úton behajtassa.

5. Ugyancsak Pelbárhidán a hosszabb gyógykezelésre szorult Takács Ilona tanítónőnek megengedtem, hogy az iskolai évet 1925. május 10-én befejezze. Presbitérium utján arra is felhívtam, hogy amennyiben betegsége miatt szept. 1-én a tanítást meg nem kezdhethné, — az iskola megmentése érdekében — tegye lehetővé állásának más tanerővel leendő betöltését.

5. Tudomásul veszi, hogy a pelbárhidai, gyógykezelésre szorult Takács Ilona tanítónő az iskolai évet május hó 10-én befejezte. — Ha betegsége miatt a jövő tanévre szóló szabadságolás iránt való kérvényét a presbitériumhoz benyújtáná, utasítja közgyűlésünk a presbitériumot, hogy a megszűnés veszélyének kitett iskola megmentése érdekében a helyettes fizetésének folyósítását a kulturadó terhére a kerülettől kérje.

6. Megilletődéssel jelentem, hogy Szemes László volt biharszentjánosi lelkész 1925. április 28-án, 82 éves korában (szül. 1843. ápr. 12. Darvason) meghalt. Temetése Biharszentjánoson április 29-én történt Sulyok István és Csernák Béla nagyváradai lelkészek szolgálatával. Az ő Urához költözött szolgatársunk egyházmegyénkben töltötte pályafutását. Segélelkészi szolgálatát

1868. április 24-én kezdette meg Artándon. Rendes lelkész lett Biharszentjánoson 1871. június 26-án. Mint tanácsbíró és helyettes esperes résztvett egyházmegyénk kormányzásában 1915. január 1. óta nyugalomba vonult és sok nyomorúságot látott. Ideáлизмussal telt lelkét azonban mindezek meg nem törték. A régi jó idők egyik nemes alakja távozott el közülünk. Indítványozom, hogy egyházmegyénk örökítse meg jegyzőkönyvében emlékét, özvegyének pedig fejezze ki részvétét.

6. Egyházmegyei közgyűlésünk megilletődéssel veszi tudomásul Szemes László volt biharszentjánosi nyugalmazott lelkész folyó évi április hó 28-án, 82 éves korában történt elhalálózását. A megboldogult egyházközségének buzgó lelkipásztora, egyházmegyénknek pedig tevékeny, munkás tanácsbírája és helyettes esperese volt, közgyűlésünk áldott emlékét jegyzőkönyvében megörökíti, özvegyének pedig részvét-irat kapcsán fejezi ki részvétét.

7. Egyházmegyei közgyűlésünk intézkedését kérem a múlt gyűlés jegyzőkönyvének kinyomatási költségeinek fedezése felől. A kinyomatni elrendelt esperesi székfoglaló kapcsán 500 példányban 1750 leiert az egész jegyzőkönyv elkészült és azt minden egyház a presbiterek számának megfelelő példányban megkapta. Indítványozom, hogy a kapott példányokért minden egyház 3 leivel terheltesse meg, amit az egyházlátogató küldötség szedjen be. A hiányzó összeget az egyházmegyei köz. pénztár fedezze. Hasonlóképpen határozatot kérek a folyó évi egyházmegyei jegyzőkönyvek kinyomatási költségei felől, valamint az esperesi hivatala irodai átalányának emelésére nézve.

7. Közgyűlésünk elrendeli, hogy a legutóbbi közgyűlés jegyzőkönyvéből kapott példányszámok után minden egyház 3 leivel terheltesse meg, amit az egyházlátogató küldötség szedjen be, míg a hiányzó összeget az egyházmegyei közigazgatási pénztár fedezi. A mostani, illetőleg folyó évi jegyzőkönyvek kinyomatási költségei-

vel az egyházak közvetlenül terhelhetnek meg; a jövő évtől kezdve az e célra szolgáló összeg az egyházmegye költségvetésében irányoztassék elő. A nagymérvű drágaságra, áremelkedésekre tekintettel, az esperesi hivatal irodai átalányát évi 2000 leiről 3200 leira felemeli, mivel erre a folyó évi költségvetésben is fedezet mutatkozik.

8. Egyházmegyei közgyűlésünk intézkedését kérem az egyházkerületi fenntartó alapra szolgáló adományok gyűjtése körüli teendőkre. A záros határidővel, minden előkészítés nélkül kibocsátott gyűjtőivek felől nem lehetünk jó reményben a várt eredmény iránt. Éppen azért indítványozom, hogy minden lelkész társam, egyházmegyénk előjárói és gyülekezeteink tehetősebb tagjai kéressenek fel az egyházmegyei gondnok ur nemes példája szerint — mint aki 60.000 leit ajánlott erre a célra — a megfelelő adakozásra. Ajánlatos volna ebből a célból minden gyülekezetnek küldöttségek útján való felkeresése s ez alkalommal ünnepélyes istentisztelet tartása.

8. Egyházmegyénk felir az egyházkerülethez, hogy az egyházkerületi fenntartó alapra szolgáló adományok mikénti gyűjtése tekintetében a maga kebeléből bizottságot szervezzon. — Közgyűlésünk felhívja a többi egyházmegyét is egy bizottság szervezésére, a maga részéről kiküldvén az egyházmegyei bizottságba elnökség mellé az összes tanácsbírákat és dr Czegléd Miklós e. m. ügyészt.

9. Hasonlóan intézkedést kérek a nagyváradi tanítónőképző-intézet vagyoni helyzetének intézése ügyében. Az intézet az iskolai év kezdete óta szünetel. Az utóbbi évekből az intézeti házat mintegy 430,000 lei magas kamatu bankkölcsön terheli, amelynek apasztására semmi intézkedés nem történik, mert az intézet igazgatótanácsát már 7 hónap óta össze sem hívták. Ilyen körülmények között a naponként kb. 300 lei kamatteher felemészti az épületek értékét. Az intézet vagyoni ügyeinek rendezésére a fenntartókból alakult közös bizottságba tagok kiküldését kérem.

9. Közgyűlésünk a nagyváradai tanító-nőképző vagyoni ügyének intézésére és felügyeletére az igazgatótanácsot tartván illetékesnek, az igazgatótanács tagjaiul Tarnóczi Lajos esperest és Telegdi József gondnokot választja meg *s erről az igazgatótanács régi elnökét írásban értesíti.* Felhívja az elnökséget a társegyházmegyék és a nagyváradai egyház megkeresésére, hogy szintén válasszák meg az igazgatótanácsba képviselőiket *s erről a volt igazgatótanács elnökét értesítsék s ugyanőt kérjék fel az igazgatótanács összehívására.*

10. Végül a legutóbbi kerületi közgyűlés három tárgyban hozott határozatára nézve kérem egyházmegyénk felterjesztését: ezek *a nyugdíjintézet ügye, a bukaresti ágensség szervezése, végül a konventi bíróság megalakítása.* Az elsőre nézve kérjük fel a kerületet, hogy ezt a lelkeszi kart és az egyházakat elsősorban érdeklő ügyet előzetes tájékozódás céljából tegye le az egyházmegyékhez és ezek véleményes javaslata alapján hozza meg e tárgyban végleges határozatát.

11. A bukaresti ágensség kérdésében a megajánlott 30,000 — az ágens szerint 36,000 — leit csak abban az esetben folyósítsa, ha az ágenssel szabályszerű szerződést köt, amelyben őt az egyes egyházak Bukarestben képviselendő ügyeinek ellátására is kötelezi. Különben ezt a bizonytalan jellegű és határozatlan szolgáltatásokért megállapított magas összeget ne fizesse ki. A konventi bíróságba delegált tagok megbizását pedig vonja vissza, mert mindaddig, amig egyházi törvényeink szerint a konvent szervezve nincs — a konventi bíróság sem alakulhat meg.

10/a. Egyházmegyei közgyűlésünk a nyugdíjintézet ügyében az egyházmegyei lelkeszi értekezlet e tárgyú felterjesztése kapcsán a tárgysorozat rendén határoz.

10/b. Közgyűlésünk felterjesztést intéz az egyházkerülethez, hogy a bukaresti ágensnek a megajánlott évi 30,000 Lei ágensi díjat csak abban az esetben folyó-

sítsa, ha az ágenssel szabályszerű szerződést köt, amelyben őt az egyes egyházak Bukarestben képviselendő ügyeinek ellátására is elkötelezi.

10/c. Egyházmegyénk felir az egyházkerülethez, hogy a konventi bíróságba delegált tagok megbízását vonja vissza, mert mindaddig, amig egyházi törvényeink szerint a konvent szervezve nincs, — a konventi bíróság sem alakulhat meg.

40. szám. A bihari egyházmegyei lelkészértekezlet folyó évi január hó 22-én tartott gyűlésén kimondotta, hogy a külön kerület érdekében, de egyetemes egyházi szempontból is feltétlenül szükségesnek és elodázhatalannak tartja, hogy Nagyváradon a tanítónőképző-intézet helyiségeiben theologiai főiskola létesüljön. Evégből megkeresi közgyűlésünket, hogy ebben a nagyfontosságú kérdésben pártolólág állást foglaljon.

Egyházmegyei közgyűlésünk a bihari egyházmegyei lelkészértekezlet azon felterjesztését, hogy Nagyváradon a tanítónőképző-intézet helyiségeiben theologiai főiskola létesüljön: pártolólág terjeszti az egyházkerületi közgyűlés színe elé, a következő okoknál fogva:

1. Egyházkerületünk megalakulása folytán szükségessé vált a theologiai főiskola felállítása, hogy a maga kebeléből, egyházkerületünk szellemében nevelt lelkészekkel, vallástanító kántorokkal gondoskodhassék az utánpótlásról annyival is inkább, mivel magyarországi lelkészeknek itteni alkalmazása szinte elháríthatatlan akadályokba ütközik, — másfelől pedig az erdélyi egyházkerületnek nem állhat módjában, hogy a mi kerületünkben is gondoskodni tudjon az utánpótlásról. Különben is kerületünkben 18 theológus tanul Kolozsvárott, akiket segélyben részesítünk.

2. Az új iskolai törvényjavaslat, ha

— reménységünk és az összes kisebbségek erőteljes tiltakozása ellenére — a kormány által törvénné emeltetik: felekezeti oktatásunk megszűnését jelentené. Szükségesnek mutatkozik tehát, hogy kathekhéták, vallástanító kántorok képeztessenek, kik egyházunk tagjait — vásárnap i iskolák, ifjusági egyesületek megszervezése kapcsán — magyar református hitfelekezetünk szellemében nevelhessék; miért is egyházmegyei közgyűlésünk a theologiai főiskola sürgős felállítása érdekében hasonló állásfoglalásra kéri a többi egyházmegyét. — Közgyűlésünk elnökségét pedig megbizsa, hogy e kérdésben mielőbb érintkezésbe lépjenek a többi egyházmegye elnökségével.

3. Egyházmegyei közgyűlésünk figyelmébe ajánlja az egyházkerületnek, hogy a nagyváradi tanítónőképző-intézet helyiségei alkalmasak theologiai főiskola részére, a fenntartási költségek pedig nagy részben fedezhetők lesznek a kulturadóból.

4. Egyházmegyénk felkéri a kerületet, hogy e határozatot tegye le az egyházmegyékhez, hogy határozatilag foglalkozzanak ezzel a kérdéssel.

41. szám. Az egyházmegyei lelkészértekezlet felterjesztést intéz egyházmegyénkhez, hogy az egyházkerület útján — a hivatalos ünnepeken végzendő istentiszteletekre — egységes imakönyv kiadásáról gondoskodjék.

Közgyűlésünk felterjesztést intéz az egyházkerülethez, hogy sürgősen gondoskodjék a hivatalos ünnepeken végzendő istentiszteletekre alkalmas egységes imakönyv kiadásáról, mivel sok lelkész ki van téve annak, hogy a világi hatóságok jelzett ünnepeken mondott imáikat kifogásolják.

42. szám. Az egyházmegyei lelkészértekezlet felhívja egyházmegyei közgyűlésünk figyelmét az egyházfegyelemnek a biblia alapján való visszaállítására.

Közgyűlésünk határozatilag kimondja az egyházfegyelem bibliai alapon álló visszaállításának szükségességét, tekintettel arra, hogy igen sok gyülekezetben az egyháztagok fegyelmezetlensége a hitéletnek és a lelkészi állás tisztességének alácsúgyedését vonja maga után. Az egyházkerületi közgyűléshez — a lelkészi körök javaslatának figyelembe ajánlása mellett — felterjesztéssel él, hogy addig is, míg az egyházfegyelmezés törvényhozási úton elintézését nyer: szabályrendelettel intézkedjék.

43. szám. Az egyházmegyei lelkészértekezlet felterjesztést intéz a lelkészi nyugdíj- és gyámintézet sürgős felállítására tárgyában.

Közgyűlésünk felkéri az egyházkerületet, hogy a lelkészi nyugdíj- és gyámintézetet — az erdélyi egyházkerulettől függetlenül — sürgősen állítsa fel olyformán, hogy a gyámintézet f. évi július hó 1-én már kezdje is meg működését s lehetőleg a jelenleg már munkaraképtelen lelkészek helyzetén is segítsen. — Ezzel kapcsolatban figyelmébe ajánlja a kerületnek a tanári és tanítói nyugdíjintézet felállítását is.

44. szám. A biharpüspöki-i egyház presbitériuma azzal a kéréssel járul a közgyűlés elé, hogy az egyházközség szavazatának számát kétfőben állapítsa meg, illetve emelje fel.

Közgyűlésünk tekintettel arra, hogy a biharpüspöki-i egyház presbitériumának kérése törvényes alapon áll s hiteles községi bizonyítvánnyal igazolja, hogy a ref. lelkek száma a háromezret meghaladja, a presbitérium kérését teljesíti s

az egyházközség szavazatának számát egyről — kettőre emeli fel, illetve állapítja meg.

45. szám. A fugyi-i egyház presbitériuma 6—1925. sz. határozatával azon kéressel járul a közgyűlés elé, hogy az 1924. évi időközi lelkészi jövedelemnek az egyházat illető részét 7173·85 leit az erősen megrongálódott templom tetőzetének a renoválására fordíthassa, olyképen, hogy ezt az összeget az egyházfenntartási alapjából 6 évi időtartamra kamattól mentesen kölcsönveszi s minden évben 1195·65 Leit állít be költségvetésbe s fizet vissza nevezett alaphoz. A visszafizetendő összeg fedezetéül szolgál az agrárreform után a templom számára kiosztott földek jövedelme.

Közgyűlésünk ellenére annak, hogy az 1925. évi január 8-án tartott egyh. megyei közgyűlés az E. T. II. t. c. 77. §-ra hivatkozással a 7173·85 leit időközi lelkészi jövedelmet egyházfenntartási-alap gyarapítására rendelte, — de tekintettel arra, hogy a templom tetőzetének renoválására szükség van, gondolván arra, hogy az esőzések által a tető gerendázatának megromlása még nehezebb kérdés elé állítja az ügyis annyi bajjal küzdő fugyi-i egyházközséget, — a presbiterium kérvényének helyt ad ugyan — de kötelezi, hogy a kölcsön veit 7173·85 lei összeg után 8 % kamatot, 573·90 leit fizessen vissza az évi 1195·65 lei törlesztés mellett minden év december 31-ig s a visszafizetés megtörténtéről tegyen jelentést az esperesi hivatalnak; amennyiben pedig a templom részére kiosztott földek jövedelme nem biztosítaná a kölcsön visszafizetését, rend-

kivüli adó vetlessék ki s állitassék be az évi költségvetésbe.

46. szám. Tárgyaltatott Váry Rózsa, Kuki Zoltán és Zöld István bihari ref. felekezeti tanítók ama kérelme, hogy nyári román tanfolyami segély címén részökre külön-külön 1000 lei utaltassék ki az egyház pénztárából.

Az egyházmegye közgyűlése fent megnevezett tanítók kérelmét teljesíti s kész kiadások fedezete címén kötelezi a bihari ref. egyházközséget, hogy részökre az egyház pénztárából 1000—1000 lei utaltassék ki, tekintet nélkül arra, hogy sikerrel járt-e a tanfolyami vizsgájuk vagy sem.

47. szám. Kiss Béla mezőtelegdi kántortanító állásában megerősítése.

Kiss Béla közgyűlés előtt az esküt leteszi; közgyűlésünk kötelezi úgy őt, mint a fenntartó egyházközséget, a bekebelezési díjnak az egyházmegyei közig. pénztárba való befizetésére.

48. szám. Számvevőszék jelentése a beérkezett és megvizsgált számadásokról.

Egyházmegyei közgyűlésünk a számvevőszék jelentését egész terjedelmében elfogadja és ehhez képest megerősíti a nagyváradai, élesdi, hegyközcsatári, kishántói, nagyszántói, köröskisjenői, örvéendi, pelbárhidai, pósalakai, szalárdi, mezőtelki, biharpüspökii egyházak számadásait és a borsi egyház közpénztári és alapítványi számadását a magtár-alap kivételével. Minthogy itt csak az 1924. év folyamán 13 mázsa búza és 36 kg. tőke leiratott,

mint behajthatatlan, ezen körülmény meg-
vizsgálására és az ügy tisztázására Vadai
Béla egyházmegyei számvevőt kiküldi az-
zal, hogy a Borson eszközlendő egyház-
látogatás alkalmával derítse ki, hogy a
fenti veszteség hogy állott elő, azért kit
terhel a felelősség és tegyen javaslatot az
esetleges mulasztók anyagi felelősségre-
vonása iránt.

Hitelesítettük:

1925 május 22-én

Tarnóczi Lajos,
egyházi elnök.

Vadai Béla,
egyh. jegyző.

Telegdi József,
világi elnök.

Dr Soos István,
világi jegyző.

Birósági ügyek.

— 1925 május hó 14-iki ülés. —

49. szám.

A bihari ref. egyházmegye bírósága teljes ülésében — Tarnóczi Lajos esperes elnök indítványára az egyházmegyei közigazgatási és fegyelmi bíróság időszaki tanácsát 1 évi időtartamra — az E. T. intézkedéseinek figyelembevételével az elnökség elnöklete alatt az alábbiak szerint alakítja meg:

A) rendes tagokul megválasztja: Udvarhelyi Béla világi, Tatár Zoltán világi, dr Bodnár Gábor lelkészi tanácsbírákat;

B) póttagokul megválasztja: Szűts Aladár világi, Balajthy Jenő lelkészi, Könyves János lelkészi tanácsbírákat.

50. szám.

A bihari egyházmegyei egyházi bíróság, mint fegyelmi bíróság, Felföldi József panaszosnak az elnökség 192. sz. alatti végzése ellen beadott felebbezés ügyében alulírott napon és helyen megtartott tárgyalás után a következőképpen

ITÉLT:

A bihari ref. egyházmegye fegyelmi bírósága az egyházmegyei elnökség 192 — 1925. sz. végzését helybenhagyja.

Indokok: Helybenhagyandó volt az elnökség fenti számú végzése az abban foglalt helyes indokok alapján.

Tarnóczi Lajos,
egyházi elnök.

Telegdi József,
világi elnök.

Dr Soos István,
jegyzőkönyvvezető.

51. szám.

A bihari egyházmegyei egyházi bíróság, mint fegyelmi bíróság, Köteles István pósalakai lakos panaszosnak az elnökség 163. sz. végzése ellen beadott felebbezési (fegyelmi) ügyében az 1925. év május hó 14-én megtartott tárgyalás után alulírt helyen a következőképpen

ITÉLT:

Az egyházmegyei bíróság a panaszost felebbezésével elutasítja és az egyházmegyei elnökség 163. sz. végzését helybenhagyja.

Indokok: Helybenhagyandó volt az elnökség fenti sz. végzése, annak helyes indokai alapján.

Tarnóczi Lajos,
egyházi elnök.

Telegdi József,
világi elnök.

Dr Soos István,
jegyzőkönyvvezető.

52. szám.

A bihari egyházmegyei egyházi bíróság, mint közigazgatási bíróság, Bige József nagyszántói lakos panaszosnak a presbitérium által kivetelt adótétel miatt beadott közigazgatási bírósági ügyében alulírott napon és helyen megtartott tárgyalás után a következőkben

VÉGZETT:

Az egyházmegyei bíróság a presbitérium adókivetését jogerősnek mondja ki és az ügyet megszünteti.

Indokok: Így kellett határozni, mert felebbező felebbezését visszavonta.

Tarnóczi Lajos,
egyházi elnök.

Telegdi József,
világi elnök.

Dr Soos István,
jegyzőkönyvvezető.

53. szám.

A bihari egyházmegyei egyházi bíróság, mint közigazgatási bíróság, Jámbor Lajos váradi lakos panaszosnak a presbitérium adókivetése elleni felebbezése alapján beadott közigazgatási bírósági ügyében alulirott napon és helyen megtartott tárgyalás után meghozta a következő

VÉGZÉST:

Az egyházmegyei bíróság az eljárást megszünteti.

Indokok: Az eljárás megszüntetendő volt, mert a felek a tárgyalás alatt 150 lei adótételben kiegyeztek.

Tarnóczi Lajos,
egyházi elnök.

Telegdi József,
világi elnök.

Dr Soos István,
jegyzőkönyvvezető.

54. szám.

A bihari egyházmegyei egyházi bíróság, mint közigazgatási bíróság, Farkas Zsigmond váradi lakos panaszosnak a nagyváradi presbitérium ellen adókivetés miatt közigazgatási bírósági ügyében alulirott napon és helyen megtartott tárgyalás után a következő

VÉGZÉST HOZTA:

Az egyházmegyei bíróság az ügyet megszünteti.

Indokok: Megszüntetendő volt az eljárás, mert felek a tárgyalás alatt évi 100 lei adóban kiegyeztek.

Tarnóczi Lajos,
egyházi elnök.

Telegdi József,
világi elnök.

Dr Soos István,
jegyzőkönyvvezető.

55. szám.

A bihari egyházmegyei egyházi bíróság, mint közigazgatási bíróság, Kolláti Károly nagyváradi lakos panaszosnak a presbitérium adókivetése elleni közigazgatási bírósági ügyében, alulirott napon és helyen megtartott tárgyalás után a következőképpen

VÉGZETT :

Az egyházmegyei bíróság a felebbezésnek azon részét, mely az 1924. évi adókivetésre vonatkozik, visszautasítja, míg az 1925. évi adókivetésre vonatkozó részét elutasítja.

Indokok : Felebbező 1924. évi adókivetése jogerős lévén, az felebbezéssel meg nem támadható, miért is az visszautasítandó volt. Az 1925. évi adó már a presbitérium részéről a felebbező kéréséhez mértén lévén megállapítva, az ez irányú felebbezés, mint tárgytalan, elutasítandó volt.

Tarnóczi Lajos,
egyházi elnök.

Telegdi József,
világi elnök.

Dr Soos István,
jegyzőkönyvvezető.

56. szám.

A bihari egyházmegyei egyházi bíróság, mint közigazgatási bíróság, a bihari belhivatalnokoknak díjleveleik értékelése ügyében a presbitérium által hozott 23—1925. sz. határozat elleni közigazgatási bírósági ügyében alulirott napon és helyen megtartott tárgyalás után a következőképpen

ITÉLT :

Az egyházmegyei bíróság a felebbezésnek helyt ad és kötelezi a bihari református egyházközséget, hogy Tarnóczi Lajos lelkész, Kuki Zoltán, Zöld István, Nyiri Margit és Váry Róza tanítók illet-

mennyét a díjlevél szerinti mennyiségben vagy természetben, vagy az alábbi értékeléssel fizessék ki: lelkészi buza járandóság megváltási ára 700 Lei, tanítói 950 Lei mm.-ként, fa megváltási ára 240 Lei köbméterenként. Kötelezi továbbá a bihari presbitériumot, hogy Váry Rózsa tanítónő részére évi 12,000 Lei fizetést, a gondnok részére évi 1500 Lei tiszteletdíjat, a harangozó részére havi 500 Lei fizetést, a jegyző és egyházfi részére évi 500—500 Lei tiszteletdíjat és legátusi tiszteletdíj és ellátás fejében 1050 Leit; összesen az összes javadalmakra 105,209 Leit az egyházi költségvetésbe iktasson be és az igényjogosultaknak rendszeresen folyósítson.

Indokok: Tekintettel arra, hogy a bihari belhivatalnokok által természetbeni járandóságaik értékelésére és illetményeik megállapítására vonatkozó kérés jogos és méltányos, annál is inkább, mert az általuk kért értékelés még a maximális árakat sem éri el, a felebbezésnek helyt adni és a fentiek szerint eljárni kellett.

Bodnár Gábor dr,
egyházi elnök.

Telegdi József,
világi elnök.

Dr Soos István,
jegyzőkönyvvezető.

57. szám.

A bihari egyházmegyei közigazgatási bíróság Holkó József pelbárthidai ref. lelkésznek a pelbárthidai ref. egyház presbitériumának 43—1925. sz. határozata elleni beadott felebbezése ügyében alólirott napon és helyen a következőképpen

ITÉLT:

Az egyházmegyei közigazgatási bíróság a felebbezésnek helyt adva kimondja,

hogy a pelbárhidai ref. egyházközség köteles a lelkész részére a díjlevél szerinti természetbeni javadalmazást folyósítani, amennyiben pedig ezt megváltani óhajtja, azt köteles a lelkész által kért 15,772 Lei-el megváltva kiszolgáltatni s a fenti összeget az 1925. évi költségeloirányzatba felvenni.

Indokok: Holkó József lelkész felebbezéssel élt a pelbárhidai presbitérium 43. sz. határozata ellen, melyben a presbitérium megtagadta a lelkészi fizetésre vonatkozó költségek költségvetésbe való felvételét. A megtartott tárgyalás alkalmával a presbitérium részéről, jóllehet, az szabályszerűen megidéztelett, senki részt nem vett s így az egyházmegyei bíróság megállapította a lelkész felebbezéséből, hogy a presbitérium nem tett eleget azon kötelezettségének, hogy a lelkész-javadalmazást a díjlevél szerinti mérvben felvegye a költségvetésbe.

Az egyházmegyei bíróság, jóllehet a maga részéről helyesnek és szükségesnek tartja, hogy a díjlevél szerint természetbeni javadalmazás a maga teljes egészében akár természetben szolgáltatassék ki, akár megfelelő jelenlegi értékében, mindazonáltal arra való tekintettel, hogy a lelkész hajlandó a természetbeni járandóságok helyett 15,772 Lei készpénzbeli megváltással megelégedni s a többiről a lelkészi illetmények újabb rendezéséig hajlandó lemondani, a kérvényhez képest a fenti összeget szükségesnek tartotta folyósíttatni és a költségvetésbe beiktatni.

Tarnóczi Lajos,
egyházi elnök,

Tatár Zoltán,
világi elnök.

Dr Soos István,
jegyzőkönyvvezető.

58. szám.

A bihari egyházmegyei egyházi bíróság, mint fegyelmi bíróság, Hodor István lelkész és Bélfenyéri Gábor gondnok által kölcsönösen egymás ellen emelt panasz ügyében, alulírott napon és helyen megtartott tárgyalás után a következőképpen

ITÉLT:

Az egyházmegyei fegyelmi bíróság mindkét panasz tárgyában az eljárást megszünteti és úgy Hodor István lelkészt, mint Bélfenyéri Gábor gondnokot az egymás ellen kölcsönösen emelt vádak és következmények alól felmenti, egyben az ügyet megfelelő elintézés végett az egyházmegyei elnökséghez áttenni rendeli.

Indokok: Hodor István fugyivásárhelyi ref. lelkész panaszt emelt ifj. Bélfenyéri gondnok ellen, hogy az őt 1925. február hó 1-én, a délutáni istentisztelet alkalmával a templomból való kijövetelkor gorombán megtámadta, leckéztetni kezdte s később sem hagyott fel ezen eljárásával. — Viszont Bélfenyéri Gábor gondnok panaszt tett, hogy mivel Hodor István lelkészt az orgona használatától eltiltotta, nevezett lelkész azt a kijelentést tette „kuss magának attól, majd elintézem én az ügyeket.“ A vizsgálat megejtése folytán megállapított, hogy Fugyivásárhelyen Danka József beszolgáló lelkész engedélyével délutánonként a templomban énekszóval istentisztelet tartatott Bélfenyéri Lajos előénekes vezetése mellett s a kérdéses alkalommal a lelkész fölmenvén az orgonához, egy pár egyházi éneket elénekelt.

Megtudván ezt Bélfenyéri Gábor gondnok, egy társával a templomhoz jött és az éppen kijövő lelkészt megszólította, a kihallgatott tanu vallomása szerint hara-

gósan, hogy az orgonához ne nyuljon, mire Hodor István lelkész vele szemben a kérdéses kifejezést használta. Tekintettel azonban arra, hogy a lelkész és gondnok között feszült viszony van, aminek következtében az általuk használt kifejezések, jóllehet, sem a helyhez, sem a személyekhez nem illettek, mindazonáltal nem haladják túl az erős felindulásban elkövetett kifakadásnak mértékét, a fegyelmi bíróság az ügyész indítványához képest az eljárást megszüntette és a vádlottakat felmentette, egyben azonban az iratokat a bihari egyházmegye elnökségéhez áttenni rendelte, hogy elnöki hatáskörben intézkedjék a továbbiak megtétele iránt.

Tarnóczi Lajos,
egyházi elnök.

Telegdi József,
világi elnök.

Dr Soos István,
jegyzőkönyvvezető.

59. szám.

A bihari egyházmegyei bíróság, mint fegyelmi bíróság Bódogh János hegyközkovácsi lelkész, Zathureczky Gedeon gondnok és Vargha Ferenc tanító által egymás ellen kölcsönösen emelt fegyelmi ügyben alulírott napon és helyen megtartott tárgyalás után a következőképen:

IT É L T.

Az egyházmegyei fegyelmi bíróság a fenti panaszok tárgyában megejtett tárgyalás után valamennyi panaszos ellen a vizsgálatot megszünteti és nevezetteket az egymás ellen emelt vád- és következmények terhei alól felmenti.

Indokok: Bódogh János hegyközkovácsi lelkész, Zathureczky Gedeon ottani gondnok és Vargha Ferenc tanító ellen a nevezettek által egymás ellen

emelt panaszokból kifolyólag az egyházmegyei elnökség vizsgálatot rendelt el az alábbi 5 vádpont miatt. 1. A presbitérium a lelkész közbenjöttével jegyzőkönyvi köszönetet szavazott Tar Kovács Gábor gondnoknak, kit az egyházmegyei bíróság állásától felmentett és elítélt. 2. Zathureczky Gedeon gondnok presbiteri engedély nélkül a templom javítását eszközölte, miért is túl lépven hatáskörét szabélytalanságot követett el. 3. Ugyanazon gondnok az úrvacsora alkalmával megmaradt kenyeret és bort a templomban kiosztatta és így a templomot profanizálta. 4. Ugyanezen gondnok sértő kifejezést használt a lelkész és tanító ellen a templom előtt, ahol a hívekre káros hatással lehetett. 5. Vargha Ferenc tanító jóllehet hivatalból jegyzője a presbitériumnak az üléseken részt nem vett s így kötelességét elmulasztotta.

A megejtett vizsgálat folyamán és a tárgyalás alkalmával megállapítottak a fenti vádpontokra vonatkozólag az alábbiak:

1. Tény az, hogy a hegyközkovácsi presbitérium Tar Kovács Gábor gondnok részére távozása alkalmával köszönetét nyilvánította, azonban a becsatolt hiteles jegyzőkönyvi kivonat szerint, — mely azonban nem azonos a Zathureczky Gedeon által közölt szöveggel — kellő formában tudomásul vevén és meghajolván a bíróság határozata előtt s így a lelkész ezért egyedül felelőssé nem tehető. 2. Igaz, hogy Zathureczky Gedeon a templomjavítást előzetes presbiteri engedély nélkül eszközölte, de a presbitérium ezt utólag tudomásul vette. 3. Igaz, hogy Zathureczky Gedeon az úrvacsora osztása alkalmával megmaradt kenyeret és

bort megengedte szétszítani a lelkész és tanítók között, de annak szétszítása az ő tudtán kívül történt a templomban s erre ő nem adott utasítást. 4. Megállapítatott, hogy Zathureczky Gedeon gondnok azon sértő kifejezése, melyet a lelkészre és tanítóra vonatkozólag használt, t. i. hogy azoknak nem buditisztítója, más relációban tétetett és más helyen, mint ahogy az a panaszban felhozott. 5. Megállapítatott, hogy Vargha Ferenc tanító tényleg nem vett részt a presbyteri üléseken, minthogy onnan egyizben Zathureczky Gedeon gondnok kiutasította s minthogy a lelkész ezt a kérdést ő vele elrendezni nem tudta, nehogy újabb inzultusnak tegye ki magát.

Tekintettel arra, hogy a fenti tényállások az ügyészi indítványok szerint is nem merilik ki a fegyelmi okok ismérveit, az egyházmegyei bíróság ügyész indítványára az összes vádlottakat az általuk kölcsönösen emelt panasz folytán felhozott vádak és azok következményei alól felmenteni tartotta szükségesnek.

Tarnóczi Lajos,
egyházi elnök

Tatár Zoltán,
világi elnök.

Dr Soos István,
jegyzőkönyvvezető.

60. szám. A bihari egyházmegyei egyházi bíróság, mint közigazgatási bíróság Danka József fogvatartási helyi beszolgáló lelkésznek, mint panaszosnak helyettesi díjának folyósítása tárgyában beadott közigazgatási bírósági ügyében alulírott napon és helyen megtartott tárgyalás után meghozta a következő

VÉGZÉST.

Az egyházmegyei bíróság az egyházmegyei elnökségnek a Danka József lelkész helyettesítéssel való megbízása tár-

gyában hozott határozatának azon részét, melyben a helyettesnek járó egyharmad rész fizetésbe az államsegélyt is befoglalta — megsemmisíti és a kérdés további elintézését az egyházmegyei elnökség hatáskörébe utalja.

Indokok: Hodor István fogvatartási helyi lelkész felfüggesztése folytán nevezett helyettesítésével az egyházmegyei elnökség Danka József lelkészt bízta meg — a felfüggesztett lelkész illetményének egyharmada terhére, melybe az államsegély is beleértetődik. Minthogy azonban az államsegélyről (kongrua) szóló törvény szerint a felfüggesztett lelkésznek — államsegély nem folyósítandó, ennél fogva Danka József lelkész ezen javadalmazást nem kapván, annak kiutalását kérte. A bíróságnak az elnökség azon határozatát, melyel a kongrua egyharmadát is folyósította a helyettesítő lelkész részére, meg kellett semmisítenie, minthogy az elnökség törvényes rendelkezés ellenére nem intézkedhetett. Egyben az egyházi törvény V. cikk 134. §-a szerint a helyettesi díj folyósítása iránt az elnökség tartozván intézkedni, az ügy további részét az egyházmegyei elnökség hatáskörébe utalni kellett.

Tarnóczy Lajos,
egyházi elnök.

Telegdi József,
világi elnök.

Dr Soos István,
jegyzőkönyvveze ő.

Időszaki tanács.

— 1925 május 22. —

61. szám.

Jelen vannak: Tarnóczi Lajos esperes, Telegdi József egyházmegyei gondnok elnöklele alatt: Tatár Zoltán, Udvarhelyi Béla, Szüts Aladár tanácsbírák, időszaki tanácsstagok; a felek részéről: Nagy Vilmos; a presbitérium részéről: Olasz Béla dr. Előadó Soos István dr, jegyző: Vadai Béla.

Tárgy: Nagy Vilmos polgári iskolai tanári szolgálatra beosztott igazgató felebbezése a nagyváradai presbitérium 1925. évi május hó 3-án hozott 38. számú határozata ellen, melyben a presbitérium a nevezett részére évi 12,000 lei drágasági pótlékot javaslatba hozó igazgatótanácsi határozat tárgyalását, az ő reá vonatkozó részében levette napirendről, mindaddig, míg az általa a ref. tanítónőképző-intézet négy fenntartó testülete ellen indított perek jogerős befejezést nem nyernek.

VÉGZÉS:

A bihari ref. egyházmegye közigazgatási bírósága Nagy Vilmos felebbezését, az alulírott helyen és időben tartott időszaki tanácsi ülésen tárgyalás alá vevén, megállapítja, hogy ez ügyben az egyházi törvények V. c. 49. §. é) pontja értelmében, érdekeltség forogván fenn, ezen ügyben el nem járhat, miért is az iratokat az egyházkerületi elnökséghez rendeli felterjeszteni más egyházmegyei bíróság delegálása céljából. A bíróság az eljárás költségeit az egyházmegyei közigazgatási pénztár terhére állapítja meg.

Indokok: A Nagy Vilmos által a presbitérium fenti határozata ellen indított

közigazgatási per bírósági tárgyalása előtt dr Olasz Béla, mint a presbitérium képviselője, érdekeltégi kifogást emelt a bihari egyházmegyei bíróság ellen, arra való tekintettel, hogy Nagy Vilmos peres viszonyban áll a bihari egyházmegyével, mint a ref. tanítónőképző-intézet egyik fenntartó hatóságával, így, tekintettel az egyházi törvények V. c. 49. §. é) pontjára, a bíróság érdekelt lévén, ezen ügyben el nem járhat. A bíróság a felek meghallgatása után és az ügyésznek a presbitérium képviselőjével egybehangzó véleményét figyelembe véve, tényként állapította meg, hogy Nagy Vilmos a ref. tanítónőképző-intézet négy fenntartó hatósága és így a bihari egyházmegye ellen is pert indított és ez idő szerint vele peres viszonyban van. Tekintettel pedig arra, hogy az egyházi törvények V. c. 49. §. é) pontja értelmében nem vehet részt a bíróság tárgyalásában az oly bíró, ki a felek valamelyikével ellenséges vagy peres viszonyban van, tekintettel továbbá arra is, hogy ezen §-nak ad. analogiam juris való alkalmazása folytán ezen érdekeltégi eset fentforog az egész bíróságra nézve is a bíróságnak el kellett fogadni az alperes által emelt érdekeltégi kifogást és az egyházkerületi elnökségtől más egyházmegyei bíróság delegálását kellett kérnie.

Ezen végzésről, melyet a jelenlevő felek tudomásul vettek, a felek írásban is értesítetnek.

Tarnóczi Lajos,
egyházi elnök.

Telegdi József,
világi elnök.

Dr Soos István,
jegyzőkönyvvezető.

Szemes László.

1843—1925.

A tűnő időnek e név alatt megjelölt szakasza messze túl halad az emberöltő szűk határán, melyen keresztül megboldogult pályatársunk hivatása körében fáradhatatlan buzgósággal forgolódott. Porsátora egyházmegyénk földének poraiból vétetett; ennek területén belül hordozta az Urnak terhes, de gyönyörűséges igáját; ennek hantjai fedik immár elfáradt tetemeit a szentjánosi temetőkert általa eleve kiválasztott helyén.

A darvasi népes lelkészcsaládból Szemes János és Bökényi Zsuzsánna szülőkől származott [1843 április 12-én]. Középiskolai tanulmányaiban első tanítómestere édesatyja volt, kinek megkezdett munkáját a debreceni főiskola tanárai fejezték be. Képesítő vizsgálatainak letétele után segédlelkészi éveit előbb [1868—1869 május] az ártándi, majd [1869—1871] a szentjánosi gyülekezetben töltötte. Ez utóbbi helyen Nagy János lekipásztor, ki szintén 43 évig állott a szentjánosi egyház szolgálatában — időközben elhalván, az egyházközség tagjai az ifju lelkész segédet rendes lelkésszégre promoteálták. Az egykoru följegyzések szerint első feladatának tekintette, hogy az egyházi jó rendet — mely elődjének aggkori tehetetlensége alatt megbomlott — minden áron visszaállítsa. Erélyes intézkedései és tapintatos magatartása mihamar meghozták a kívánt sikert. Szeretetreméltó egyénisége, kiváló szónoki képességei egyre nagyobb erővel vonzották a gyülekezet tagjait beszédeinek hallgatására s az addig üres templomnak megsokasodott látogatói lettek. Amidőn így előkészítette a gyülekezet továbbfejlődésének útját, kezdeményezései nyomán egymásután létesültek a különböző egyesületek: olvasó-kör, temetkezési egyesület, virágzó énekkar, közhasznú könyvtár. Munkásságának javarésze a békés, alkotó munka idejére esik s ezt az időszakot nyomtalanul eltűnni nem engedte, hanem tisztéhez hiven az egyházközség külső-belső építésére fordította.

De nem csak egyházközségében, hanem az egyházi közélet mezején is elismerésre méltó buzgósággal tevékenykedett. 1882—1884 ig egyházmegyei közpénztáros, 1886—1914-ig tanácsbíró, közben 1902 június 4 — 1903. március 25-ig helyettes esperes, több ízben egyházkerületi képviselő — mind megannyi bizonyosságai a rokonszenv és bizalom megnyilvánulásának.

Ám az idők mulásában ő neki is meg kellett érezni az élet természet szerinti határának közeledését és midőn meghosszabbodtak körülötte az estveli árnyékok, a könny- és vérözönnel elárasztott 1914. év végén megvált tisztségeitől, azzal a hitegető reménységgel, hogy hátralevő éveire bizvást megnyeri félszázados fáradalmainak jutalmául a tisztességes mindennapi kenyeret, a gondnélküli nyugodalmat. De nem így történt. Az élet kegyetlen és fukar volt hozzá. Utolsó házasságából származott fiától és leányától, öregkorra remélt gyámolaitól elszakítva, azok szeretetének melegéhez huzódott, akiknek lelkébe egykoron ő hintette a krisztusi szeretet magvait. Ezek a magvak kikeltek és elaggott lelkipásztoruk sorsát megértő és érette áldozatra kész szivekben tápláló gyümölcsöket termettek. Fenkölt elgondolásai, nemes ideáлизмusa — mely lelkipásztori működéséből olyan jellegzetesen kitűnik és egész egyéniségére rányomja bélyegét — valójában nem szégyenítette meg. Hiveinek hűséges szeretete és változatlan ragaszkodása milyen benső örömmel tölthette el a mai komor, embertelen világban, amidőn megnyugvással tapasztalhatta, hogy nem hiába munkálkodott.

A halál első hírnökei az utóbbi években egyre ostromolták porhüvelyét, melyek alatt nem régen még deli termete megroskadtt s lassanként megérett az igaz, változhatatlan nyugalomra. Ennek öle — kinos szenvedések elhordozása után — 1925 április 28-án végződött be földi élete — meg is nyilott előtte. És, mintha hallottuk volna a gyülekezet kegyeletes keze által emelt ravatal felett a szózatot megzendülni: „Boldog az a szolga, akit az ő Ura, mikor haza jó, ily munkában talál...” [Máté 24, 46.]

Könyves János,
bszentjánosi lelkész.

